



Рис.2. Класифікація дебіторської заборгованості

Отже, дебіторська заборгованість підприємства впливає на його функціонування, а її вплив залежить від правильно організованого обліку з постачальниками та замовниками. Під час кризи неплатежів належна і своєчасна інформація про стан розрахунків з дебіторами має велике значення.

Список літератури:

1. Югас Е. Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками [Електронний ресурс] / Е. Ф. Югас // Економічний університет. – 2011. – 17/2. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_2/Yugas.pdf. – Національна бібліотека ім. Вернадського.

Жосан А.І., Фендрикова А.С.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В ЕНЕРГОСИСТЕМІ УКРАЇНИ

Науковий керівник: ст. викл. каф. обліку, аналізу і аудиту, к.е.н. Левицька А.В.

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Теоретичним і практичним аспектам процесу формування ціни, виявленню чинників, які здійснюють вплив на процес формування вартості електроенергії присвячено багато наукових досліджень, адже проблеми, пов'язані з формуванням цінової політики підприємств є об'єктом досліджень вчених у галузях економіки, менеджменту, маркетингу, підприємництва, фінансів тощо. Формування ціни на підприємстві і вартості суспільного продукту потребує професійного підходу до визначення та врахування всіх чинників, які є визначальними і впливають на рівень ціни.

Перш ніж розробити класифікацію чинників, що впливають на формування вартості електроенергії в енергосистемі України, необхідно визначитися з формами вартості електроенергії в енергосистемі, які складаються під впливом історично сформованої структури електроенергетичної галузі (рис.1).



Рис.1.Форми вартості електроенергії в енергосистемі України

З рисунку видно, що вартість електроенергії на різних етапах виробництва і споживання формується по-різному. Тому, визначаючи чинники впливу на вартість електроенергії, необхідно розуміти і розрізняти поняття вартості виробництва електроенергії, вартості передачі і вартості розподілу електроенергії. Завдяки такому розмежуванню процес виявлення цих чинників стає більш цілеспрямованим.

Узагальнено середні відпускні ціни на електроенергію в Україні формуються на основі таких складових (табл. 1):

Таблиця 1. Складові середніх відпускних цін на електроенергію в Україні

Вартість електроенергії
Вартість виробництва електроенергії
- паливні витрати
- постійні витрати
- інвестиційні витрати
Тариф сітьових і інфраструктурних організацій, у т.ч.
- постійні витрати
- інвестиційні витрати

Класифікації чинників формування ціни електроенергії приділяло уваги багато вчених, зокрема автор роботи [1], досліджуючи ціноутворюючі чинники в процесі виробництва електроенергії виділяють класифікацію чинників впливу на процес формування ціни на електроенергію теплових енергогенеруючих підприємств, тобто охоплюючи тільки частково процес формування вартості виробництва. Таким чином, класифікацію чинників, що впливають на формування вартості електроенергії в енергосистемі України, представимо у розрізі трьох складових (табл. 2):

Таблиця 2. Класифікація чинників, що впливають на формування вартості електроенергії в енергосистемі

Чинники впливу на вартість виробництва	Чинники впливу на вартість передачі	Чинники впливу на вартість розподілу
<ul style="list-style-type: none"> – потужність підприємства; – технологія виробництва; – особливості виробничого процесу; – витрати; – мобільність (маневреність) виробничих потужностей; – частка ринку; – доступність необхідних для виробництва ресурсів; – рівень організації виробництва; – ступінь використання прогресивних методів у виробництві; – співвідношення темпів зростання цін і обсягів продажу; – крапка беззбитковості; – чинники, обумовлені альтернативними виробничими можливостями; – структура використовуваного палива; – коефіцієнт використання встановленої потужності; – норма прибутку в тарифі; – рівень обмежень з боку регулюючої організації (НКРЕ); – рівень державної підтримки альтернативної енергетики; – метод ціноутворення. 	<ul style="list-style-type: none"> – технічний стан електричних мереж; – структура споживання; – метод ціноутворення; – динамічність навантаження; – взаємозв'язок між режимом виробництва та споживання енергії; – наявність резервних потужностей; – підтримання частоти в енергосистемі. <p><u>Витрати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – витрати на утримання національного диспетчерського центру (НДЦУ); – витрати на утримання магістральних ліній електропередач; – інвестиційні витрати; – технологічні втрати електроенергії (технічні і комерційні); 	<ul style="list-style-type: none"> – технічний стан електричних мереж; – структура споживання; – метод ціноутворення; – рівень попиту; – рівень пропозиції; – рівень диференціації тарифів; – рівень конкуренції в галузі; – ступінь регулювання ціноутворення в секторі розподілу електроенергії державою; – технологічні втрати електроенергії (технічні і комерційні); – рівень впровадження енергозберігаючих заходів; – норма прибутку в тарифі; – методики розрахунку тарифу; – наявність програм управління попитом; – витрати постійні, що формують вартість 1 МВт потужності; – витрати змінні, що формують вартість 1 кВт-г електроенергії тощо.

Таким чином, розробка класифікації чинників, що впливають на формування вартості електроенергії в енергосистемі України, повинна враховувати особливості енергетичного виробництва, розмаїтість методів, методик, ступінь регулювання і обмежень діяльності суб'єктів електроенергетичної галузі. Вказані особливості значно впливають на формування, планування, та облік техніко-економічних показників підприємства, а розроблена класифікація чинників здатна підвищити ефективність аналізу процесу формування вартості електроенергії в енергосистемі на всіх стадіях її виробництва і споживання.

Список літератури:

1. Левицька А.В. Проблемні питання моніторингу процесу формування ціни на електроенергію тепловими енергогенеруючими компаніями: монографія / С.В. Філіппова, А.В. Левицька – Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2013. – 223 с.